

DOC. MUDR. JAROSLAV ZVĚŘINA, CSc.: „UPLATNĚNÍ ŽEN V KARIÉRNÍCH FUNKCÍCH SNIŽUJE JEJICH OCHOTU RODIT DĚTI.“

TEXT Petra Vychodilová

Sexuolog a psychiatr doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina, CSc., působí v Sexuologickém ústavu 1. lékařské fakulty UK a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze již od roku 1977, od roku 1989 pak jako jeho přednosta. V předešlých pěti letech hájil zájmy České republiky v Evropském parlamentu jako europoslanec zvolený za ODS.

V letošních volbách svůj mandát neobhájil, přestože jeho jméno patřilo na kandidátních listinách mezi ta nejzvučnější a preferenční hlasy ukázaly, že i mezi ta nejžádanější. O politice, kolosu zvaném Evropský parlament, ale především o práci sexuologa a současných sexuálních problémech moderní civilizace je následující rozhovor.

0.. Co je náplní vaší práce, poté co jste neobhájil post europoslance?

Vrátil jsem se na plný úvazek do sexuologického ústavu, kde působím jako jeho šéf. Naplno se věnuji sexuologické práci nejen na klinice, ale také výzkumné práci, dělám soudně-znalecké posudky a začínám také pomýšlet na nějaké publikace. Jako poslanec jsem neměl na knížky moc času, teď mám v plánu to dohnat, sbírám materiály a baví mě to. Cítím se možná lépe než v tom Evropském parlamentu! (směje se) Samozřejmě také ještě přednáším na lékařské fakultě.

0.. Řikáte, že je vám dnes možná lépe než v Evropském parlamentu, přesto je něco, po čem se vám z „Evropy“ stýská?

Během těch let jsem získal spousty kontaktů, teď jsem tu činnost v Evropském parlamentu musel zcela utnout, takže mi určitě chybí několik kamarádů a známých, se kterými jsme byli zvyklí se pravidelně vídat. Tyto lidské věci se velmi špatně ze života odstraňují, bývá mi po těch kolezích smutno.

0.. Přestože jste v letošních eurovolbách získal devátý nejvyšší počet preferenčních hlasů ze všech kandidátů všech politických stran a k potřebné 5% hranici vám chybělo jen pár hlasů, europoslancem jste se nestal. Řekněte mi upřímně, lidsky – je vám to líto?

Lito mi to je, protože jsem si říkal, že bych ještě těch pět let mohl své dlouholeté zkušenosti s evropskou politikou v Evropském parlamentu uplatňovat. Mohu být tak snad právem roztrpčen na vedení naší strany, že tyto mé zkušenosti nepovažovalo za užitečné a umístilo mě na kandidátce až na 10. místo. Ale takový je život a třeba ti, co nás nahradili, budou lepší.

0.. Čím vás „Evropa“ obohatila?

V první řadě se mi potvrdilo, že Evropský parlament není parlamentem v pravém slova smyslu,

jen se za něj vydává. Někdy jsem měl pocit, že ti lidé, kteří tam sedí, si hrají na ředitelství zeměkoule. Měli tendence vyjadřovat se velmi autoritativně a zaujímat stanoviska úplně ke všemu. Vidím jako velký problém, že Evropský parlament negeneruje žádnou smysluplnou většinu, většina poslanců se chová stylem „ani ryba, ani rak“. Tak jako se u nás nadává na velké koalice, tak to v Evropě podobně funguje. Toto jsem si zblízka osahal a získal pocit, že chcete-li v Evropském parlamentu něco ovlivnit, musíte mít kontakty s mocnými evropskými politiky. Je houby platné mít krásné ideje, když je nikde neumíte prodat. Je to těžké, navíc naše republika v poslední době ztratila hodně svého vlivu, takže to pro nás i nadále bude během na dlouhou trať. Dnes máme jako stát menší vliv na chod věcí unijních než ve volebním období 2004–2009 a to mě znepokojuje.

0.. Zůstáváte politicky aktivní?

Jsem předsedou oblastního sdružení ODS Tábor a místopředsedou regionálního sdružení Jižní

Ty nejčastější problémy jsou dva: mužská neplodnost a sexuální poruchy. Vyšetřování mužské plodnosti je stále častější, protože páry si dnes odkládají plodnost po třicítce a je více těch, kteří s tím mají problém. Sexuální poruchy jako takové sužují nejen muže, ale dnes stále častěji vyšetřujeme a léčíme i ženy, které dříve byly u sexuologa raritou. Bohužel s ženami si věda neumí příliš poradit. Pro muže existují všelijaké viagry, na ženy zatím nikdo nic spolehlivě účinného nevymyslel, to nás trochu trápí a doufám, že se podaří vyvinout lék, který by ženám účinně zlepšoval sexuální funkce.

0.. „Babských rad“ kolem mužské plodnosti jsou na internetu stovky. Jak to ve skutečnosti je, co plodnost ovlivňuje a čeho by se měli muži vyvarovat?

Zdravý životní styl má souvislost přímou. Nejruznější škodliviny od alkoholu po průmyslové jedy samozřejmě plodnost snižují. Jinak se to ale vše přeceňuje a nufukuje, podobně jako globální

„Kulturními vlivy se mění sexuální role. Snižuje se význam mužských vlastností a zvyšuje se uplatnění žen.“

Čechy. Politiky se úplně nezříkám, ani to nejde, vystoupit z jedoucího vlaku. Ale můj věk mi říká, že musím začít přemýšlet o tom, jak svou politickou dráhu ukončit. Zatím kufrý nebalím, ale politickou kariéru na domácí půdě už dělat nebudu. V této atmosféře jít do českého parlamentu? Ne, děkuji.

0.. Vraťte se k sexuologickému ústavu, na jakou oblast se zaměřujete?

Já jsem habilitoval na sexuálních delikventech. Řekl bych, že ta sexuální delikvence mě asi zajímá nejvíce, ale zajímají mě i některé sexuální poruchy a hodně jsem se věnoval také mužské plodnosti. Sexuologie je velmi pestrá práce.

0.. S jakým problémem dnes lidé nejčastěji vyhledávají sexuologa?

oteplování. Těch poruch nepříbylo, není to tak, že by moderní generace byla více ohrožena, ale je pravda, že mužská plodnost je ohroženější než ženská. Správná životospráva je to nejdůležitější. Straší se tím, že alkohol a kouření ničí spermie. Tabák ale toxický vliv na spermie přímo nemá, ono je to spíš tak, že kouříte-li několik let a hodně pijete alkohol, pak si organismus huntuje celkově, a tím samozřejmě i tu plodnost.

0.. U žen bývá největší překážkou vysoký věk?

Jeden z nejčastějších důvodů neplodnosti ženy je skutečně vyšší věk a pak také různé záněty. Ženy dnes berou ve více než 50% hormonální antikoncepci. Ta sama o sobě není špatná, ale snižuje obranyschopnost organismu proti některých gynekologickým zánětům a ty bohužel mohou způsobit problém s početím. Dnes je ale

reprodukční medicína tak vyspělá, že dokáže pomoci mnoha ženám, i těm sterilizovaným. Rozčiluje mě, když se o sterilizovaných ženách mluví jako o „nezvratně poškozených“, protože to není pravda!

O.. Podnikatelky, manažerky a další „kariéristky“ dnes tak trochu hází tento problém za hlavu. Dá se určit nějaká věková hranice, dokdy by měla žena porodit?

To je naprosto jasné – po třicítce se u ženy snižuje biologická schopnost oplodnění. Nemizí, ale snižuje se. Ženy by skutečně měly prvně родit do třicítky, dnes jsou ale velmi často prvoroďčky kolem 35 let. Ta hranice je určena biologicky – žena přestává ovulovat kolem padesátky, dokud ovuluje, teoretická možnost početí tu je, ale samozřejmě nižší. Schopnost početí se láme někdy mezi 30-35 lety. Dnes je ale medicína tak vyvinutá, že reprodukční centra dokážou pomoci s otěhotněním i těm starším.

O.. Srovnáme-li lidskou sexualitu dnes a před dvaceti třiceti lety, jakou změnu vidíte?

Kulturními vlivy se mění sexuální role. Snižuje se význam mužských vlastností a zvyšuje se uplatnění žen. To je trochu problém moderní společnosti, protože uplatnění žen v různých kariérních funkcích snižuje jejich ochotu родit

děti. Výrazně nám klesá porodnost a je to alarmující pro civilizaci. Průměrná porodnost dnes nikde v Evropě není přes 2. Všude je to kolem 1,5-1,8. Někdy s úsměvem při svých přednáškách říkám, že dnes ženy nerodí „děti“, ale „dítě“. To je obrovská, generační změna. Ženy jsou sebevědomější, více se uplatňují, více ekonomicky přemýšlejí.

O.. Je podle vás sex nezbytnou součástí manželství?

Manželství samozřejmě mohou fungovat i bez sexu, manželství je koneckonců sociální insti-

„Páry si odkládají plodnost po třicítce a je více těch, kteří s tím mají problém.“

tuce, ale vznik a udržení manželství bez sexu si představit neumím, alespoň na začátku nějaký sex bývá. My jsme se snažili udělat průzkum tzv. fungujícího manželství, ale není jednoduché se k těm lidem dostat. Ti, co žijí pouze ve formálním manželství, k nám nepřijdou, nepřiznají to. U většiny našich klientů je tedy sex důležitý.

O.. Vy jste odpůrcem návrhu snížit „sexuální hranici“ na 14 let. Proč?

Jsem konzistentním odpůrcem tohoto návrhu, vždy jsem s těmito představami polemizoval. První je otázka snížení hranice trestní zodpovědnosti! Poslat 14letého chlapce „do basy“ mi přijde absurdní. Náš problém je, že naše společnost neumí účinně trestat děti-delikventy. My je strkáme do těch pastáček a zbavujeme se zodpovědnosti. Dětské domovy nejsou střežené a děti z nich snadno prchají. To je velmi špatná ochrana společnosti, ale také špatné výchovné působení na delikventního výrostka. I dítě může spáchat zločin, může zavraždit. Vždy mě rozčilí zpráva, že chytli zloděje, ale bylo mu 12, a tak s ním nemohli nic dělat. To přece není možné, to takhle nejde! V Británii, když 12letý kluk někoho zavraždí, může být odsouzen třeba i na doživotí do nějakého zařízení. U toho sexu už tomu vůbec nerozumím, to snad do toho zákonu přišlo omylem. Hýbat v dnešní době s hranicí pro sexuální styk mně přišlo velmi neodpovědné. Vůbec celý ten nový trestní zákoník se mi z pohledu sexuologa příliš nelíbí. Například hůře definuje znásilnění a nezná kumulaci trestů. A tak když muž znásilní pět žen, je potrestán stejně, jako kdyby znásilnil dvě. Podle mě je rozdíl, kolikrát to udělal! Takovému zákoníku měla předcházet celospolečenská debata a měl se víc propracovat.

O.. Jaký je podle vás přiměřený věk dítěte, kdy u něj začít se sexuální výchovou? Mají tak činit rodiče?

Rodiče nejsou nikde na světě dobrými sexuálními vychovateli, toto bych především nechal na škole. Rodiče by měli dát dítěti pouze základní ponaučení o ochraně, mám na mysli před různými úskalími typu setkání se sexuálními delikventy. Ale samotné poučení o sexuální fyziologii, pohlavních nemocích a podobně bych nechal na škole a mělo by předcházet pubertě dítěte. Někdy kolem 12 let by člověk měl mít orientační přehled a základní znalosti o lidské sexualitě. Rodiče většinou s poučením přicházejí pozdě, až když už se nějaký „problém“ stane. Trochu mě zneklidňují výsledky průzkumu, ve kterém jsme se děti ptali, kde byly poučeny o sexu. Málokdo nám řekl, že ve škole. Nejčastěji říkají z televize, od kamarádů a dnes samozřejmě z internetu. Tak by to nemělo být.

O.. Závěr bych trochu odlehčila – před námi jsou vánoční svátky. Jak se je chystáte prožít?

O Vánocích nebyvám příznivcem nějakých turistických atrakcí, takže je strávím doma, v rodinném kruhu, navštívím známé a příbuzné, to je má standardní cesta. Ještě nemám nakoupené vánoční dárky, to mě v příštích dnech čeká.

O.. Vy máte tři dcery a dnes už pět vnoučat. Všichni se u vás sejdou na Štědrý den?

Ano, všichni přijdou do našeho bytu v panelovém domě! (směje se) Když to tak počítám, to jsem já s manželkou, tři dcery a jejich manželé a pět dětí, to je dohromady třináct lidí! Na panelák je to dost a bývá to bláznivé, ale za ty Vánoce s mými nejbližšími to stojí. ✖

NAŠE ENERGIE PRO VAŠE PODNIKÁNÍ

Ve Skupině ČEZ nabízíme živnostníkům a firmám individuální přístup a osobní konzultace

Chceme nabízet vždy jen ten nejlepší servis. Zákazníkům se spotřebou nad 100 MWh proto poskytujeme osobní konzultace. Jen díky individuálnímu přístupu můžeme najít klíč k optimalizaci výdajů za elektřinu. Vedle osobního poradenství mají naši zákazníci k dispozici také nové webové stránky www.cez.cz/msf, kde najdou přehled produktů pro malé a střední firmy a všechny důležité kontakty.